

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Kleuterschool - De Toverfluit te Heusden-Zolder

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	14225
	Instelling	Vrije Kleuterschool - De Toverfluit
directeur		Marina VANHAEREN
adres		Brugstraat 16 - 3550 HEUSDEN-ZOLDER
telefoon		011-45.11.24
fax		011-45.47.09
e-mail		detoeverfluit@scarlet.be
website/URL		www.toeverfluitheusden.be
	Bestuur van de instelling	964908 - Schoolcom. Basisscholen Heusden-Zolder te HEUSDEN-ZOLDER
adres		Pastorijstraat 1 - 3550 HEUSDEN-ZOLDER
	Scholengemeenschap	119867 - Heusden-Zolder te HEUSDEN-ZOLDER
adres		Kluisstraat 15 - 3550 HEUSDEN-ZOLDER
	CLB	114876 - Vrij CLB Midden - Limburg te HOUTHALEN-HELCHTEREN
adres		Saviostraat 39_1° - 3530 HOUTHALEN-HELCHTEREN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	27/02/2012, 28/02/2012
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	28/02/2012
	Datum bespreking verslag met de instelling	12/03/2012
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Hilde Vanderlocht
	Teamleden	Paul Lemmens
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
4.1 Professionalisering	11
4.2 Begeleiding	12
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
6.1 Wat doet de school goed?	14
6.2 Wat kan de school verbeteren?	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?	15
7. ADVIES	16
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De kleuterschool 'De Toverfluit' bestaat uit twee vestigingen. De hoofdvestiging in de dorpskern van de deelgemeente Heusden telt zeven klasgroepen en de wijkafdeling 'Ubbersel' bestaat uit een éénklassige groep van 2,5- tot 5-jarigen. In de hoofdvestiging stroomt een behoorlijk aantal kleuters binnen zonder kennis van de Nederlandse taal of met specifieke noden. Nagenoeg alle schoolverlaters gaan er naar de lagere school op dezelfde campus. De toegenomen diversiteit stelt de teamleden voor grote uitdagingen. Recente directiewissels hypothekeerden de voorbije jaren de continuïteit in de beleidsmatige aanpak van de schoolprioriteiten. Een slagvaardig team weet echter behoorlijk op de nieuwe uitdagingen in te spelen.

Tijdens de doorlichting richtte de inspectie zich op de leergebieden **Nederlands** en **wereldoriëntatie** en op de aanpak van de **leerbegeleiding** van de kleuters en de **deskundigheidsbevordering** van de teamleden.

Het vertrekpunt in het onderwijsaanbod zijn de **thema's** en de activiteiten die daarmee verband houden. Het recent ingevoerde digitale zoekstelsel brengt voor de leraren zowel ontwikkelingsaspecten, ontwikkelingsdoelen als leerplandoelen in beeld en ondersteunt hen om deze doelen te verkennen en het thematische aanbod hieraan te linken. Op termijn willen de leraren een beter zicht krijgen op de doelstellingen die al voldoende aan bod komen en voor welke er te weinig aandacht is. Momenteel hebben zij daar voor de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie nog geen zicht op. De school beschikt niet over een **efficiënt en functioneel bewakingssysteem** om na te gaan of het aanbod voldoende breed en dekkend is. De **verticale samenhang** in het aanbod over de verschillende klassen heen wordt vooral informeel en impliciet bewaakt. Meerdere teamleden geven aan dat sommige planningsdocumenten en het gelijktijdig gebruik van de drie referentiekaders voor hen geen meerwaarde betekenen en veeleer **planlast** veroorzaken.

Rekening houdend met de instroomkenmerken besteedt de school bewust aandacht aan de taalvaardigheid **Nederlands**. De meeste teamleden creëren een talige leeromgeving waarbij de kleuters worden geconfronteerd met kindgerichte verhalen en opdrachten, aangepast aan hun ontwikkelingsniveau. Zij hanteren hiertoe diverse eigentijdse bronnenmaterialen en beschikken over een waaier aan ontwikkelingsmaterialen. De school maakt gebruik van observaties, genormeerde testen en de informele feedback van het vervolgonderwijs om een zicht te krijgen op de effecten van haar talig onderwijs. In de tweede en derde kleuterklas worden specifieke aspecten van de taalontwikkeling op een valide en transparante manier gemeten. De resultaten zijn globaal gezien in overeenstemming met wat verwacht kan worden van de heterogene leerlingenpopulatie en tonen voor de meeste kleuters een positieve evolutie doorheen hun schoolloopbaan. Voor kleuters die een taalachterstand opliepen, is er veelal een aanvaardbare verklaring.

Voor **wereldoriëntatie** verkent het team momenteel de leerplandoelen. Volgens schoolafspraken verwijzen de teamleden in hun dagplanning naar deze doelen. De schoolafspraken worden verscheiden ingevuld. In sommige klassen 'leeft' het thema in het klasbeeld en is er aandacht voor een werkelijkheidsgericht aanbod en een verrijking van de speel- en leerhoeken. De school kan voor dit leergebied echter geen valide outputgegevens voorleggen waarmee ze aantoont dat ze de leerplandoelen in voldoende mate nastreeft. Er zijn nagenoeg geen schoolafspraken die bijdragen tot het optimaliseren van de ontwikkelingslijn wereldoriëntatie. Uit de planningsdocumenten kan niet worden afgeleid dat alle domeinen voldoende evenwichtig en met de nodige diepgang aan bod komen. De teamleden hebben een beperkt zicht op de uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen en de achterliggende leerplanvisie. Ze sturen hun klaspraktijk voornamelijk vanuit hun eigen ervaring en perceptie over hoe goed wereldoriënterend onderwijs er moet uitzien.

Desalniettemin staat de school niet stil in haar ontwikkeling. De school maakt werk van de verbetering van haar onderwijs onder meer op basis van de informele feedback uit het vervolgonderwijs. Een voorbeeld hiervan is de extra aandacht voor de systematische ontwikkeling van de **schrijfmotoriek**. De school staat ook open voor externe evaluaties hetgeen blijkt uit de bijsturingen naar aanleiding van de vorige doorlichting. Onder impuls van de zorgcoördinator werden het kindvolgsysteem, het multidisciplinaire overleg en het handelingsgericht werken structureel uitgebouwd. Een actiegerichte aanpak naar differentiatie en ondersteuning in de eerste- en tweedelijnszorg is hierop geënt. Teamleden hechten veel belang aan welbevinden en betrokkenheid. De opvolging van de competenties van kleuters vertrekt nog beperkt vanuit leeftijdsgebonden leerplandoelen. De resultaten van observaties en testen worden vooral aangewend op kindniveau en nog beperkt op schoolniveau geanalyseerd en gecommuniceerd om eventuele leemtes in het onderwijsaanbod of zwaktes in de didactische aanpak op te sporen en bij te sturen. **Outputgegevens** van schoolverlaters bij de aanvang van het lager onderwijs worden nog niet formeel benut om een zicht te krijgen op de eigen onderwijskwaliteit.

De openheid van het team voor het uitwisselen van ervaringen en vragen met het intern leiderschap - de schoolleider, de zorgcoördinator en de leraar gelijke onderwijskansen - geven de bekommernis van de teamleden weer om de kleuters te bieden waar ze recht op hebben. Leraren hebben ondersteuning nodig om te leren omgaan met de diversiteit en het intern leiderschap zet hier sterk op in. De school is zich bewust van de meerwaarde van een goede samenwerking met de ouders voor een adequate begeleiding van (risico)kleuters. Voor het welslagen van acties neemt ze initiatieven om de ouderbetrokkenheid te verhogen, al leveren deze in de hoofdschool niet altijd het gewenste effect. De **eerstelijnszorg** is nog niet in die mate ontwikkeld dat alle leraren op een systematische, geïntegreerde en doordachte wijze inspelen op de noden van elk kind. Enige deskundigheidsontwikkeling biedt nog perspectieven om de eerstelijnszorg met meer diepgang uit te bouwen. Het **nascholingsbeleid** vertrekt nog beperkt vanuit een gelijkgerichte visie en een grondige behoefteanalyse en mist hierdoor doelgerichtheid en een planning in de tijd. Om de slaagkansen voor het implementeren van vernieuwingen, geënt op schoolprioriteiten, te verhogen is dit nochtans nodig.

Alle teamleden uiten hun waardering voor de steun en menselijke aanpak van het **intern leiderschap**. Zij introduceerden reeds waardevolle schoolontwikkelingsinitiatieven waarop het team kan verder bouwen. Een planmatige aanpak van vernieuwingen in een duidelijk tijdpad en met formele schoolafspraken, kunnen de kans op een gelijkgerichte en geslaagde uitwerking verhogen. Het positieve elan binnen het team en de rijke ervaring en expertise van heel wat leraren vormen een goede vertrekbasis om het aanbod voor wereldoriëntatie beter te organiseren, te bewaken, de graduele opbouw concreter uit te werken en de effecten ervan in kaart te brengen. De school krijgt ruim de tijd om aan dit tekort te werken.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De school beschikt over een aantal **outputgegevens** die erop wijzen dat het team tegemoet komt aan haar maatschappelijke opdracht. De resultaten van gestandaardiseerde testen, de observaties en het kleuterwerk tonen aan dat de resultaten globaal gezien in overeenstemming zijn met wat kan verwacht worden van de heterogene leerlingenpopulatie. De meeste kleuters kennen een positieve evolutie doorheen hun schoolloopbaan. Voor kleuters die een taalachterstand opliepen, is er veelal een aanvaardbare verklaring.
- Het uitgangspunt in het onderwijsaanbod zijn de **thema's** en activiteiten die daarmee verband houden. De activiteiten worden veelal gelinkt aan de ontwikkelingsaspecten en de ervaringssituaties uit het koepelgebonden **ontwikkelingsplan**. De school introduceerde recent een digitaal zoekstelsel dat vooral als inspiratiebron gebruikt wordt om een beter zicht te krijgen op de ontwikkelings- en leerplandoelen. Het hanteren van dit stelsel wordt niet door alle teamleden als even eenvoudig ervaren.
- De leraren vermelden in hun dagplanning of op de doelenfiches voor weerkerende activiteiten relevante doelen uit het leergebied Nederlands. De school beschikt echter niet over een efficiënt en functioneel **bewakingssysteem** om na te gaan of het aanbod voldoende breed en dekkend is. De verticale samenhang in het aanbod over de verschillende klassen heen wordt vooral informeel en impliciet bewaakt. Teamleden verwoorden vanuit hun ervaring voor een rijk talig aanbod garant te staan.
- De leraren beschikken over diverse en actuele **bronnenmaterialen** om het taalaanbod te stofferen. Deze bieden de leraren **didactische ondersteuning** en kindgerichte materialen. Bij de vier- en vijfjarige kleuters dient dit taalmateriaal nog geïmplementeerd. Er zijn weinig schoolafspraken om de **elementaire taalschat** systematisch op te bouwen, in te oefenen en op te volgen.
- Vanuit de projecten onderwijsvoorrrangsbeleid, zorgverbreding en **gelijke onderwijskansen** (GOK), bouwde de school ervaring op in de ondersteuning van kinderen uit een minder gunstige socio-economische situatie en in het bijzonder van de anderstalige kleuters. De GOK-leraar besteedt in alle klasgroepen structureel heel wat lestijden aan kindgebonden (taal)ondersteuning.
- Door het groeiend aantal kleuters met **taalvaardigheidsproblemen** reflecteert het team voortdurend over de wijze waarop ze hiermee kan omgaan. Met de steun en onder impuls van het intern leiderschap en in samenwerking met ouders en externe organisaties werken de teamleden diverse initiatieven uit om de taalachterstand Nederlands van kleuters te verkleinen. De verteltassen en het implementeren van kindgerichte digitale taalmaterialen illustreren dit.
- De teamleden focussen op meespelen en voordoen, op visualisaties en handelen met concreet materiaal en op het pedagogisch principe van de herhaling om het mondelinge taalaanbod te ondersteunen. Gesprekken in de kring, versjes, verhalen, liedjes en drama komen regelmatig voor en stimuleren het passieve en actieve taalgebruik. Kleuters kunnen verhalen beluisteren of **taal oefeningen** uitvoeren in de luister- of computerhoek. Luisteren en spreken krijgen hierdoor intentionele ontwikkelingskansen. In sommige klassen gaat de **hoekenwerking** beperkt uit van vooropgestelde themadoelen en mist hierdoor de nodige diepgang.

- Voor het domein **schrijven** wordt systematisch de nodige aandacht besteed aan het motorische aspect van het schrijfproces. Hierbij is voldoende alertheid voor een juiste pengreep en een correcte schrijfhouding. Met het oog op een vlottere **doorstroming** naar het vervolgonderwijs is er bij de vijfjarige kleuters gerichte aandacht voor de ontwikkeling van het fonemisch bewustzijn en de begripsinvulling van de basiswoorden uit de aanvankelijke **leesmethode** die gebruikt wordt in het eerste leerjaar.
- De meeste leraren **differentiëren** in het takenaanbod, de verwerking of de ondersteuning. Zij kunnen hiervoor een beroep doen op de steun van de additionele leraren en op specifieke ontwikkelingsmaterialen. De momenten van 'klassikaal aanbod' zijn vaak nog te uitgebreid en zorgen, gezien de grote diversiteit binnen de groep, voor een lagere betrokkenheid bij een aantal kleuters. Een snellere opsplitsing in **niveaugroepen** kan ook de zwakkere of sterkere leerlingen meer ontwikkelingskansen geven.
- Het **kindvolgsysteem** bevat een aantal talige ontwikkelingsaspecten. De opvolging van de kleuters gaat nog beperkt uit van relevante leeftijdsgebonden leerplandoelen en bestrijkt niet steeds de vijf deeldomeinen luisteren, spreken, 'lezen', 'schrijven' en taalbeschouwing.
- De '**eentalige anderstaligheid**' - de anderstalige kleuters behoren veelal tot één etniciteit - maakt dat heel wat kleuters tijdens 'vrije' momenten in de klas, in de eetzaal of op de speelplaats vaak de thuistaal hanteren. Dit hypothekeert de ontwikkeling van de mondelinge taalvaardigheid Nederlands van deze kleuters.
- De school stimuleert de ouders van anderstalige leerlingen om te participeren aan initiatieven, georganiseerd door **externe instanties**, om de kennis van de Nederlandse taal van henzelf en hun kinderen te stimuleren.

3.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Motivering

- Het leergebied wereldoriëntatie vormt sedert dit schooljaar een prioriteit. De school hanteert het koepelgebonden **ontwikkelingsplan** als referentiekader en implementeert een digitaal zoekstelsel om een beter zicht te krijgen op de ontwikkelings- en leerplandoelen. De focus ligt op een eerste kennismaking met de leerplandoelen en in mindere mate op de uitgangspunten van goed wereldoriënterend onderwijs en het onderwijskundig kernproces. Leraren hanteren de leerplandoelen vooral om het aanbod te **verantwoorden** en in mindere mate om intentionele activiteiten uit te werken.
- Een helder en **transparant verbetertraject** dat de uitwerking van deze schoolprioriteit ondersteunt en aanstuurt, is momenteel niet uitgewerkt. Vele teamleden missen een richtinggevend kader en zien de functionaliteit van een aantal schoolopdrachten of planningsdocumenten en het gelijktijdig gebruik van drie referentiekaders niet in.
- De leraren gaan in het onderwijsaanbod uit van **thema's** en activiteiten en bewaken veeleer of alle facetten binnen de persoonlijkheidsontwikkeling van kleuters (**ontwikkelingsaspecten**) kansen krijgen, dan wel of alle inhoudelijke aspecten aan bod komen, conform het leerplan. Het team kan niet aantonen dat de leerplandoelen van de verschillende **domeinen** (natuur, techniek, mens, maatschappij, tijd en ruimte) voldoende worden nagestreefd. Een gradueel en continue opgebouwd aanbod wordt niet verzekerd.
- De school schenkt wel aandacht aan de **graduele opbouw** van de tijdskaders. Het onthaal en de kalenders zijn veelal afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de kleuters. Informele contacten en formele overlegmomenten tussen 'parallelcollega's' maken dat de teamleden in zeker mate een zicht hebben op de thema's en de invulling ervan in de andere klasgroepen.

- De meeste teamleden hebben een beperkt zicht op de **uitgangspunten** van de ontwikkelingsdoelen en de visie op goed wereldoriënterend onderwijs. Hierdoor kunnen zij zich moeilijk een beeld vormen van wat de overheid van hen verwacht. Ze sturen hun klaspraktijk voornamelijk vanuit hun eigen aanvoelen en ervaring.
- De teamleden verzamelen weinig **outputgegevens** om de evolutie van de kleuters voor deze leerplandoelen in kaart te brengen. De observaties worden inhoudelijk te weinig verfijnd en verdiept vanuit de leerplandoelen en bevatten enkel een aantal vaststellingen over begrippen in verband met de domeinen tijd en ruimte.
- Een aantal teamleden volgde nascholing omtrent ontdekdozen en –tafels en proberen deze te integreren in hun klaspraktijk. De doelgerichte aandacht voor het stimuleren van het exploreren en experimenteren is echter nog geen schoolkenmerk. De meeste leraren schenken aandacht aan de **werkelijkheidsgerichtheid** onder meer via leeruitstappen of waarnemingen in de klas.
- Soms worden ouders of grootouders aangesproken op hun talenten en uitgenodigd in de klas om het thema te **verlevendigen**. In de hoofdschool kan het aanbod en de uitwerking van de thema's nog sterker aansluiten bij de (specifieke) leef- en ervaringswereld van de kleuters door gebruik te maken van de sociale, culturele of talige diversiteit binnen de groep.
- In de meeste klassen zijn er weinig structuren aanwezig waarbij de kleuters uitgedaagd worden om hun keuze of taken te plannen en hun eigen leerproces in handen te nemen. Hierdoor worden kleuters in mindere mate aangesproken op **zelfsturing**. De zelfstandigheid wordt soms wel geprikkeld door het gebruik van stappenplannen bijvoorbeeld bij huishoudelijke activiteiten of in functie van de zelfredzaamheid en zindelijkheidstraining.
- Onder meer via de **website** krijgen de ouders een zicht op de thema's en de activiteiten die in de klasgroepen plaatsvinden. In de hoofdschool beschikken alle klassen over minimaal één computer met internet zodat ook deze moderne media geïntegreerd kunnen worden in de themawerking. In de wijksschool 'Ubbersel' beschikken de kleuters over een computer maar nog niet over een internetaansluiting.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Motivering

- De teamleden staan open voor deskundigheidsbevorderende initiatieven en gaan actief op zoek naar kansen om hun professionele inzichten en competenties te verbreden en te verdiepen. Het beleid stimuleert en waardeert dit. **Individuele nascholingsinitiatieven** sluiten in hoofdzaak aan bij persoonlijke interesses of aangevoelde noden. Op personeelsvergaderingen of tijdens informeel overleg maken teamleden tijd om het geleerde te delen met collega's.
- Leraren met een specifieke functie (zorg, GOK, bewegingsopvoeding, ...) grijpen kansen aan om hun **bijzondere deskundigheid** te verhogen en stellen hun expertise ten dienste van het team.
- De **teamgerichte nascholingen** worden in overleg bepaald en richten zich in hoofdzaak op het aanbod van de koepel. Het behoort nog niet tot de schoolcultuur om op grond van zelfevaluatie en schoolspecifieke behoefteanalyse de nascholingsnoden op school- en lerarenniveau vast te leggen. Teamgerichte nascholingen en professionalisering vertrekken niet vanuit een duidelijke visie, afgebakende prioriteiten en een gefaseerde planning.
- Het **nascholingsplan** is in hoofdzaak een inventaris van gevolgde nascholingen en nog te weinig het resultaat van een proactief **professionaliseringsbeleid**. De school evalueert nog weinig of haar professionaliseringsinitiatieven **doeltreffend** zijn en welke effecten ervan merkbaar zijn in de klaspraktijk.
- Tijdens de **personeelsvergaderingen** en het formele overleg tussen 'parallelleleraren' komen naast de organisatorische aspecten geregeld pedagogisch-didactische onderwerpen aan bod die de verdere ontwikkeling van het onderwijs bevorderen.
- Het hele team volgde recent navorming om de **motorische ontwikkeling** van de kleuters op een speelse en creatieve manier te stimuleren en alzo doelgericht en systematisch te werken aan de ontwikkeling van de schrijfvoorwaarden. Leren van elkaar en deskundiger worden door ervaringsuitwisselingen via geplande hospiteerbeurten is vooralsnog geen praktijk, ook al was dit een prioriteit binnen het GOK-actieplan.
- Stilaan groeit er meer flexibiliteit bij de teamleden om open te staan voor vernieuwingen en gebruik te maken van elkaars talenten. De spontane uitwisseling tussen de expertise van ervaren leraren en de eigentijdse ideeën van jongere teamleden bevordert de schoolontwikkeling.
- De professionaliseringsinitiatieven voor de leraren op het niveau van de **scholengemeenschap** leveren niet altijd het verwachte rendement. Momenteel zijn er weinig effecten merkbaar op de klasvloer.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Motivering

- Het team is bereid om voor een groot aantal kinderen met specifieke noden een sterk engagement aan te gaan en oog te hebben voor de talige en sociale context van kleuters. In de schoolvisie zijn **welbevinden** en **betrokkenheid** belangrijke uitgangspunten die de basis vormen om te werken aan de ontwikkeling van de kleuters. De leraren leveren inspanningen om deze principes daadwerkelijk in de praktijk om te zetten. Ze besteden niet alleen aandacht aan het cognitieve maar ook aan het **socio-emotionele welzijn**.
- De school ontwikkelt een **krachtig en gestructureerd zorgbeleid** vanuit een duidelijke visie en schoolafspraken. Deze aanpak bevordert de doeltreffendheid van de zorgwerking. De klasleraren nemen meer en meer de eerstelijnszorg op en additionele mensen en middelen worden efficiënt en flexibel – afhankelijk van de noden - ingezet op leerlingen-, leerkrachten- en schoolniveau.
- De leraren voeren tweemaal per jaar **klasscreenings** uit en maken hierbij gebruik van een 'minigids' om het welbevinden, de betrokkenheid en de competenties van de kleuters gelijkgericht in te schatten. De klasleraren en de gymjuf noteren observaties en interventies per kleuter. De **genormeerde testen** bij de vier- en vijfjarigen vervullen de observaties en worden afgenomen en verwerkt door de additionele leraren.
- De resultaten van observaties en testen vormen het uitgangspunt bij de formele **klasbesprekingen** en bij de informele overlegmomenten met de zorgcoördinator of de GOK-leraar. De **doelgerichtheid** en de **doeltreffendheid** van de leerbegeleiding komt voornamelijk tot uiting tijdens deze gerichte kindbesprekingen.
- De observaties vertrekken vanuit de ontwikkelingsaspecten en in mindere mate vanuit leeftijdsgebonden leerplandoelen. Ze leiden veelal tot bijsturing, remediëring en **differentiatie** op kindniveau. Herhaling, instructie op maat en visuele of materiële ondersteuning vormen hierbij de basisprincipes. De benadering van kleuters met zorgvragen is voldoende actiegericht. Door de **zelfstandigheid** van de kleuters nog meer te stimuleren / te organiseren en het 'klassikale aanbod' te beperken, kunnen de differentiatiekansen nog toenemen.
- Om een specifiek probleem te observeren, wordt de ondersteuning gevraagd van het CLB of worden richtinggevende kijkwijzers gebruikt. Voor zorgkleuters wordt in overleg een **gestructureerd handelingsplan** opgesteld om op een planmatige wijze hulp te bieden. Om dit te realiseren beschikken de leraren over diverse materialen en de ondersteuning van de zorg- en GOK-leraar. De teamleden geven aan dat de invulling van de zorg- en GOK-lestijden ondersteunend is voor de klaspraktijk. Door opgedane ervaring worden teamleden competent in het duidelijk stellen van de zorgvraag en het werken met een handelingsplan.
- De beleidsondersteunende en –uitvoerende rol van de zorg- / GOK-coördinator draagt bij tot de kwaliteit van de zorgbrede en zorgverbredende werking en tot de deskundigheid van de klasleraren. Zij brengen **vernieuwende inzichten** binnen in de school en **ondersteunen** vooral vraaggestuurd. Het netwerk 'zorg' binnen de scholengemeenschap betekent voor hen een meerwaarde. Teamgerichte nascholingen in functie van zorg of binnenklasdifferentiatie komen weinig voor.

- De leraren krijgen een zicht op de **beginsituatie** van de kleuters vanuit informele en formele overlegmomenten, vanuit de kinddossiers en de resultaten van genormeerde testen. Integratie-activiteiten en overgangsgesprekken ondersteunen de doorstroming van de kleuters naar het eerste leerjaar, veelal in de lagere school op dezelfde campus. Adviezen aan de ouders van schoolverlaters om de stap naar het buitengewoon onderwijs te zetten, worden zelden gevolgd.
- De school werkt op een constructieve manier samen met **externe hulpverleners** of ondersteunende instanties zoals de GON-begeleiding, logopedisten, thuisbegeleiding, schoolopbouwwerk, Het intern leiderschap leidt samen met de klasleraar de overlegmomenten met ouders van zorgkleuters.
- In de wijkafdeling 'Ubbersel' vergt het heel wat alertheid en deskundigheid om in een **combinatiegroep** met vier leeftijden elk kind individuele aandacht te schenken en in te staan voor een op ontwikkeling gerichte en vaak gedifferentieerde aanpak. Mede dankzij een doordachte klasorganisatie en een rijk thema-aanbod, slaagt de klasleraar hier zeer goed in.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De directeur komt uit het eigen team en is in functie sedert september 2010. Door aandacht te schenken aan het welbevinden van alle teamleden, streeft ze naar een participatief en gedragen beleid en bevordert ze de cohesie binnen de groep. De zorg- en GOK-coördinator geven mee gestalte aan het interne leiderschap van de school via overleg en het nemen van gedelegeerde verantwoordelijkheden. Teamleden verwoorden ondersteuning en een luisterend oor te vinden bij het interne beleid.
- Recente **directiewissels** hypothekeerden de voorbije jaren de continuïteit in de beleidsmatige aanpak van de schoolprioriteiten en de schoolontwikkeling. De meeste teamleden geven aan dat er hierdoor momenteel geen transparant en richtinggevend kader is voor de implementatie van onderwijskundige vernieuwingen. De functionaliteit of de meerwaarde van bepaalde schoolopdrachten of planningsdocumenten ontgaat hen.
- De school heeft geen uitgesproken visie rond de wijze waarop ze haar eigen **kwaliteit bewaakt** en verbetert. Gezamenlijke reflectie over outputgegevens gebeurt weinig systematisch. Occasionele schoolinitiatieven of -projecten worden wel geëvalueerd tijdens personeelsvergaderingen. Informele feedback van het vervolgonderwijs leidt soms tot onderwijskundige bijsturingen. Het team staat ook open voor externe evaluaties en greep de vaststellingen en aanbevelingen uit het vorige doorlichtingsverslag aan om te werken aan schoolverbetering.
- Via informele contacten, functioneringsgesprekken en klasbezoeken tracht de directeur zicht te krijgen op de klaspraktijk en het functioneren van de teamleden. Het intern leiderschap grijpt kansen aan om hen **feedback** te geven en te ondersteunen. De teamleden spreken hierover hun waardering uit. Tevens geven ze aan dat er voldoende interne communicatie- en overlegmogelijkheden zijn en dat de **informatiedoorstroming** vlot verloopt, ook naar de wijkafdeling.
- De teamleden krijgen kansen en worden gestimuleerd om verantwoordelijkheden op te nemen op schoolniveau, onder meer via de werkgroepen. Een **positief elan** binnen het team en de bereidheid om samen school te maken zijn merkbaar.
- De school sensibiliseert ouders om de kleuters op tijd naar school te brengen. In de wijkafdeling 'Ubbersel' respecteren sommige ouders niet altijd het beginuur van de schooldag waardoor nogal wat kleuters **kostbare onderwijstijd** verliezen. Iedere schooldag dient, zoals vermeld in het schoolreglement, in alle klassen om half 9 te starten.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de ruime aandacht voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid van de kleuters.
- het gebruik van objectieve meetinstrumenten om de talige ontwikkeling van kleuters op te volgen en om de leerwinst te meten.
- de recente inspanningen van het team om het aanbod te linken aan de leerplandoelen en voor weerkerende activiteiten doelenfiches uit te werken.
- de horizontale samenhang tussen de leergebieden en domeinen door te werken vanuit thema's of projecten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de ruime aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen.
- de inhoudelijke en organisatorische aansturing van het zorgbeleid en de aanzet om het handelingsgericht werken systematisch en structureel invulling te geven.
- de inspanningen om teamleden te ondersteunen bij het uitwerken van de klasinterne differentiatie of bij het voorzien van een aanbod op maat voor risicokleuters.
- de initiatieven van de school om de communicatie en de samenwerking met de ouders te bevorderen.
- de mogelijkheid en de bereidheid tot het volgen van nascholing, gebaseerd op eigen interesses of noden, om de eigen onderwijspraktijk te optimaliseren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- de bereidheid van de school om een groot aantal kinderen met specifieke noden op te nemen en te begeleiden met de nodige aandacht voor hun talige en sociale achtergrond.
- de aandacht van het intern leiderschap voor het bewaren van het evenwicht tussen ondersteunen, waarderen en het bieden van impulsen en de opstart van functioneringsgesprekken en klasbezoeken.
- de kansen die de teamleden krijgen tot formeel en informeel overleg en tot het nemen van verantwoordelijkheid op schoolniveau.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- de volledigheid van het aanbod binnen het leergebied Nederlands in kaart brengen en een efficiënt en functioneel bewakingssysteem op klas- en op schoolniveau uitwerken.
- het aanbod binnen de schoolgebonden thema's gradueel uitbouwen.
- de functionaliteit en de gelijkgerichte uitwerking van sommige planningsdocumenten verhogen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- de vorderingen van de kleuters meer in beeld brengen vanuit de leeftijdsgebonden leerplandoelen.
- nascholingen enten op de prioriteiten van de school en laten resulteren in concrete schoolafspraken.
- diepgang bevorderen in de hoekenwerking vanuit vooropgestelde doelen en kindgerichte organisatiestructuren uitwerken in functie van het bevorderen van de zelfsturing en de zelfstandigheid.

Wat betreft het algemeen beleid:

- een strategie ontwikkelen om schoolprioriteiten gezamenlijk te bepalen, af te bakenen en te concretiseren in een gefaseerd tijdpad en op basis hiervan stapsgewijs schoolafspraken en verantwoordelijkheden vastleggen en opvolgen.
- outputgegevens op schoolniveau in kaart brengen, analyseren en interpreteren in het kader van de eigen kwaliteitszorg en hierbij ook de outputgegevens uit het vervolgonderwijs benutten.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- het onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie op een transparante wijze afstemmen op de leerplandoelen en een gradueel opgebouwd en dekkend aanbod verzekeren.

Wat betreft de regelgeving:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

Kleuteronderwijs

omwille van onvoldoende nastreven van de ontwikkelingsdoelen voor
wereldoriëntatie

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 februari 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Hilde Vanderlocht

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: